

Sætter de eksisterende forvaltningsretlige regler fornuftige rammer for den digitale forvaltning?

Dag Wiese Schartum,
Senter for rettsinformatikk,
Avdeling for forvaltningsinformatikk, UiO

Hva mener vi med digital forvaltning?

Typiske elementer i digital forvaltningsorganer:

- har elektroniske saksdokumenter
- driver elektroniske kommunikasjon
 - med almenheten
 - med parter
 - med oppgavegivere
 - med andre forvaltningsorganer
- har automatisert myndighetsutøvelse (helt eller delvis)
- “informatiserer”, dvs automatisk genererer informasjon om hendelser mv

"eGovernment is defined here as the use of ICT in public administration combined with organisation changes and new skills in order to improve public services and democratic processes and strengthen support to public policies."

Fra: *The Role of eGovernment for Europe's Future*, Communication from the Commission to the Council COM (2003) 567 Final

- Spørsmålet om hva digital forvaltning skal bety, avhenger av hva som anses å være hensiktsmessig begrepsbruk
- Vi kan forvente at begrepsbruken er dynamisk i tråd med endringer i den digitale teknologi

Mener uansett at skillet mellom “masseforvaltning” og “individuell forvaltning” er langt mer interessant og adekvat når rettssikkerheten i forvaltningen skal vurderes, dvs. *graden av automatisert og standardisert saksbehandling*

Utvikling av informasjonssystem

Regelverksutviklingen bør ses som integrert del av et samlet utviklingsarbeid, men skjer ikke alltid parallelt

- Automatiseringsvennlig lovgivning
- Analyse av rettskilder
- Innspill til regelverksendring

•IT som argument for organisatorisk endring

•IT som verktøy for organisatorisk endring

•Jus som innhold

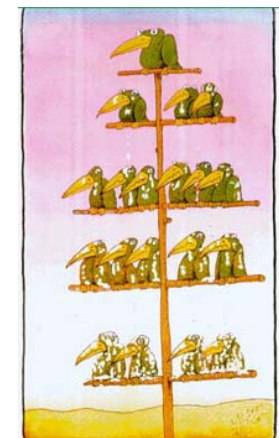
Jus som ramme

Regelutvikling

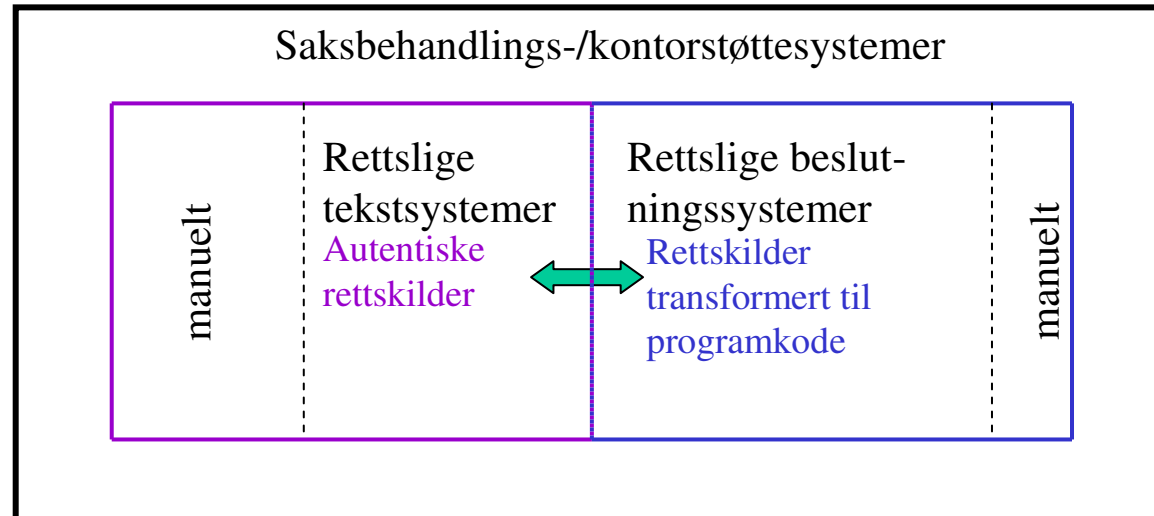
•Juridisk respons på organisatorisk endring

- Jus som skranke
- Jus som virkemiddel

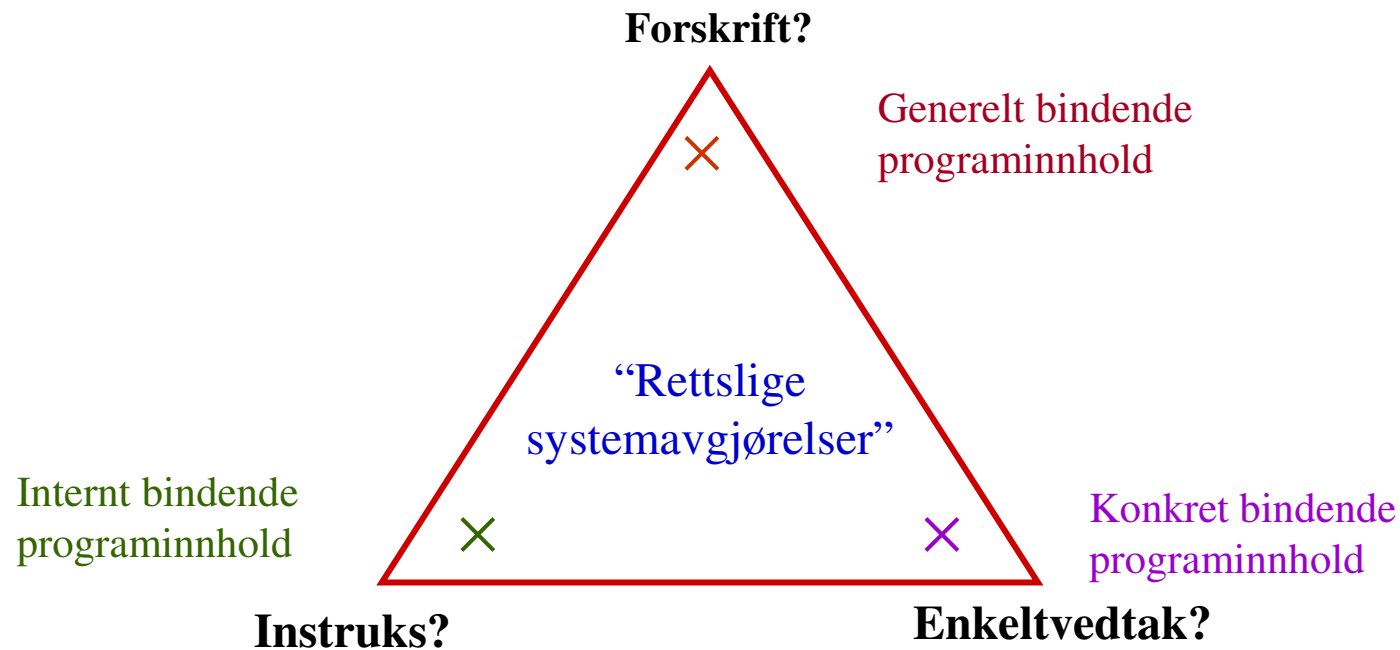

Organisasjonsutvikling

En “ny” type forvaltningsavgjørelse: transformering av autentiske rettskilder

Hvor bindende er det rettslige innholdet av programkoden?

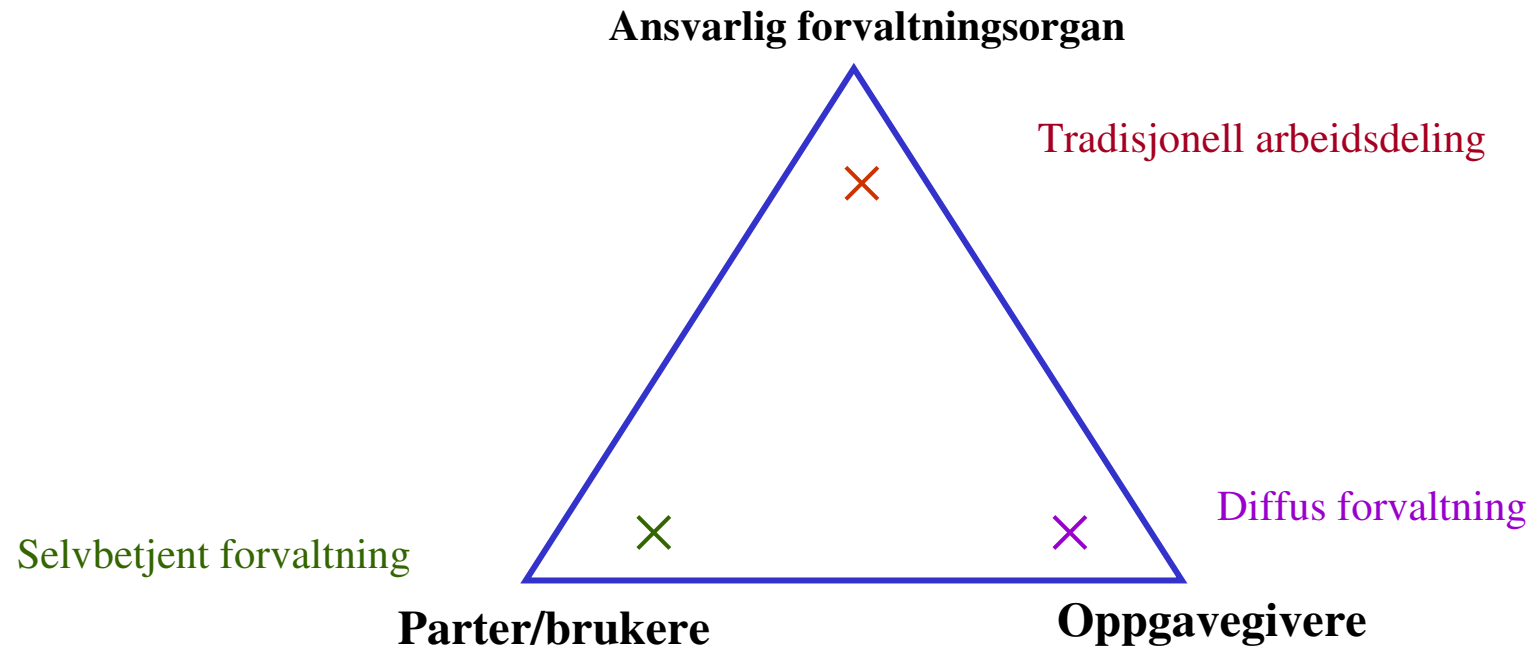

Rettslige avgjørelser i systemutviklingsarbeidet faller utenfor eksisterende beslutningskategorier og saksbehandlingsregler

Det er behov for egne saksbehandlingsregler for de beslutningsprosesser som leder fram til rettslige systemavgjørelser

Endret arbeidsdeling

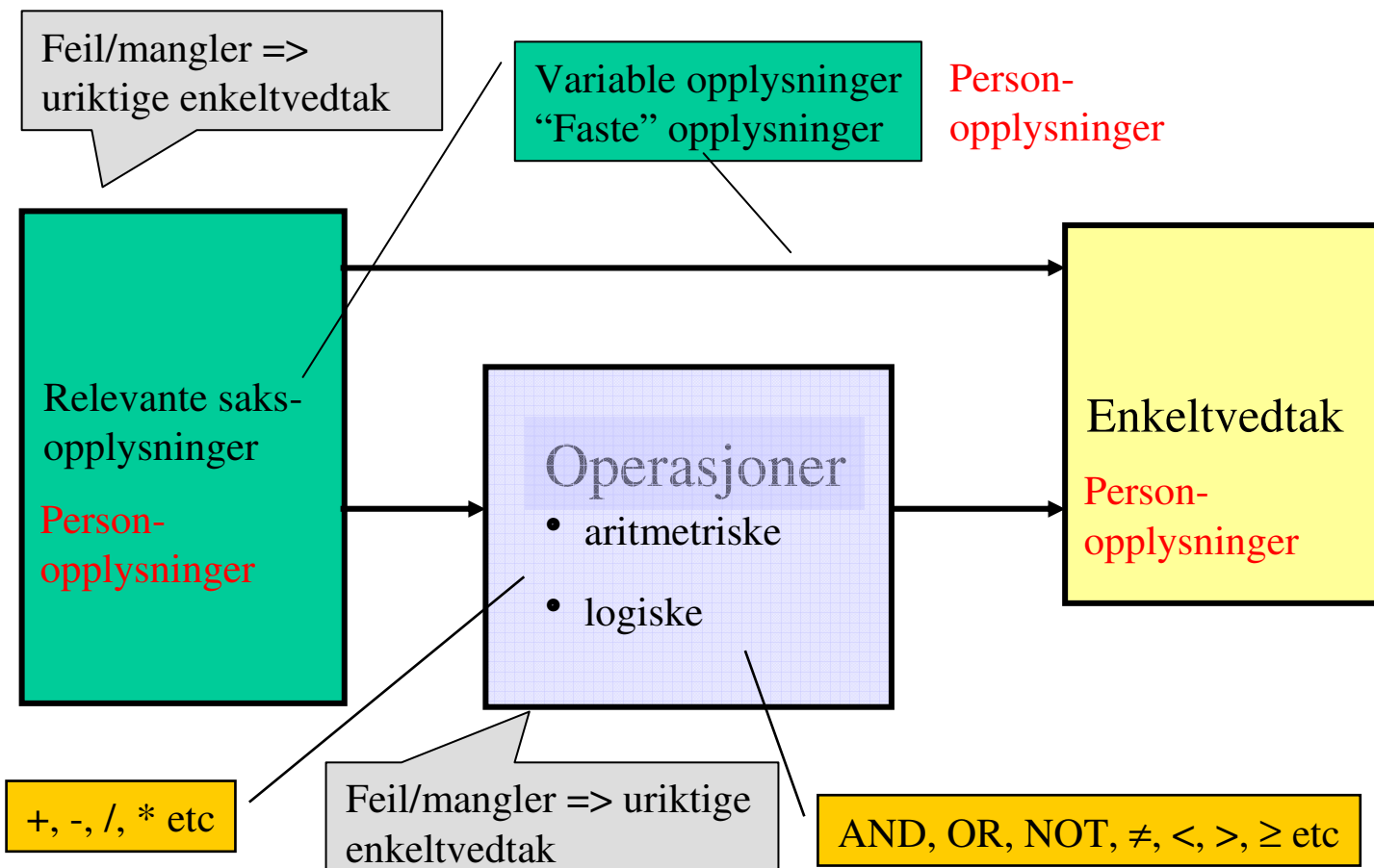
(Hvem skal gjøre saksbehandlingsarbeidet i fremtiden?)

IKT benyttes aktivt for å endre arbeidsdelingen i samfunnet, og dette har klare konsekvenser for hva fremtidens forvaltning vil bli

Ny arbeidsdeling skaper nye behov for rettsikkerhetsgarantier mv
Behovet er avhengig av den valgte arbeidsdelingen

I automatiserte saksbehandlingsrutiner er det vanskelig å skjelle mellom spørsmål om rettssikkerhet og personvern

Det er trolig behov for å revidere forvaltningsloven i lys av persondataloven

Både forvaltningsloven og persondataloven gjelder for digital saksbehandling, men forholdet mellom disse lovene kan gi uklarhet

Manglende regelverksutvikling skaper unødvendig rettslig uklarhet og uvitenhet

"4.1 Personopplysningsloven med forskrifter er lett å anvende i offentlig forvaltning.

Helt enig	4	2.4%
Delvis enig	48	28.7%
Delvis uenig	60	35.9%
Helt uenig	14	8.4%
Kjenner ikke problemstillingen	19	11.4%
Vet ikke	22	13.2%

"7.1. Forholdet mellom personopplysningsloven og forvaltningsloven er lett å anvende i sammenheng."

Helt enig	4	2.4%
Delvis enig	45	26.9%
Delvis uenig	52	31.1%
Helt uenig	10	6.0%
Kjenner ikke problemstillingen	36	21.6%
Vet ikke	20	12.0%

(svar fra norske jurister med arbeid innen digital forvaltning, mars 2009)

Noen hovedkonklusjoner

- Det er særlig behov for å endre lovgivning på området for digital “masseforvaltning”
- Spesielt gjelder dette:
 - egne saksbehandlingsregler for de beslutningsprosesser som leder fram til “rettslige systemavgjørelser”
 - nye garantier der ny arbeidsdeling endrer tradisjonelle roller
 - behov for å revidere forvaltningsloven i lys av persondataloven
- Endret lovgivning innebærer:
 - at det innføres supplerende/alternative individuelle garantier mv
 - at det innføres nærmere “systemkrav” til offentlig forvaltning, jf viktige deler av tilnærmingen i personopplysningsloven